

Uw koning komt

Deze preek is gehouden op zondag populus Sion. Gelezen is Mattheus 21:1-9. Gezongen is onder andere Psalm 80 en LB 441.

Gemeente van Christus,

Uit onderzoek is gebleken dat mensen de laatste jaren veel meer tijd uittrekken om het nieuws te volgen. We verdiepen ons meer dan ooit in de actualiteit. Dat nieuws is een eindeloze stroom. Het ene nieuws volgt op het andere. Het ene is nog maar nauwelijks tot je doorgedrongen of het andere dient zich al aan. Een blijvend heden is er niet. De tijdlijn van de nieuwsberichten wordt continu geüpdatet. Wat vandaag nog heel belangrijk is dat zijn we morgen alweer vergeten. Wat nu het nieuws van de dag is dat is overmorgen alweer verdwenen uit onze herinnering. En zo gaat de tijd voort. Het heden schuift verder op de lijn van de tijd. Langzaam maar zeker wordt alles wat wij meemaken geschiedenis. Het meeste wordt vergeten. Hoe verder het weg is hoe minder het ertoe doet.

Het gekke is dat we in de kerk dat toch anders zien. Je kunt dat heel mooi zien aan het kerkelijk jaar. De kerk verzint niet ieder jaar weer iets nieuws. We lezen ieder jaar opnieuw dezelfde verhalen en we vieren ieder jaar opnieuw dezelfde feesten. Wat in een andere tijd dan de onze is gebeurt is van belang voor alle tijden. Beslissend voor ons leven is wat ons in dit oude boek wordt meegedeeld. Bonhoeffer heeft daar heel erg mooie dingen over geschreven. *Wij worden uit ons eigen bestaan getild en geplaatst midden in de heilige geschiedenis van God op aarde. Daar heeft God aan ons gewerkt aan onze noden en zonden, door toorn en genade. Dat Jezus stierf is belangrijk voor mij dan dat ik sterf en dat hij uit de doden is opgewekt is de enige grond voor mijn hoop, dat ook ik op de jongste dag zal worden opgewekt.*

Advent

In de kerk gaan we dus anders om met de tijdlijn. In het kerkelijk jaar komen de hoogtepunten in de geschiedenis van God met mensen steeds weer opnieuw terug. Van Advent leven naar kerst, van kerst leven we naar Pasen, van Pasen naar Hemelvaart, van Hemelvaart naar Pinksteren en van Pinksteren gaat het via de zomer naar einde van het kerkelijk jaar. Het vreemde aan de lezing van deze morgen is dat ook die samenhang erdoor verstoord wordt. De intocht van Jezus in Jeruzalem, als je dat zelf zou moeten plaatsen op de lijn van het kerkelijk jaar. Dan zou je het willen lezen met Palmzondag en dat gebeurt ook. Op de zondag voor Goede Vrijdag leest de kerk over Jezus die intocht houdt in Jeruzalem om daar te lijden en te sterven. Daar doen we niets aan af, dat is allemaal heel erg passend, maar er dus ook een oude traditie waarin dit verhaal gelezen wordt met Advent. De chronologie van het evangelie in de loop van het kerkelijk jaar wordt even losgelaten. En dat Jezus Jeruzalem binnenrijdt op een ezel wordt een beeld van zijn komen tot ons in Advent. Paul Gerhardt heeft dit verhaal ook op die manier gelezen. Hoe zal ik u ontvangen, hoe wilt gij zijn ontmoet? Hij leest het antwoord

op die vraag in dit verhaal. *Heel Sion strooit haar palmen als vaandel voor uw voet en ik stem in met Psalmen waarmee ik u begroet. Zo zal ik u ontvangen: mijn lofzang is de twijg mijn zangen zijn het vaandel dat zich eerbiedig neigt (LB 441).* Wat ik vanmorgen daarom met u wil doen is dit verhaal lezen als een Adventsverhaal.

De olijfborg

Het eerste wat eruit springt als ik dit verhaal lees als een Adventsverhaal dat is de olijfborg. *Wanneer Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderen en aankomen bij Betfage bij de Olijfborg, dan zendt Jezus twee van zijn leerlingen uit.* De Olijfborg is dus de plaats waar dit verhaal speelt. Je kunt die berg aanwijzen op de kaart van Jeruzalem en omstreken. Als je wilt kun je ook vandaag de plaats bezoeken waar dit speelde en toch gaat het in de Olijfborg niet alleen om een locatie. Met de Olijfborg wordt er ook verwezen naar een verwachting. Mensen die thuis zijn in de profeten, ze weten dat Zacharia over deze berg gesproken heeft. Hij kondigt de dag aan dat de Heer zijn voet zal planten op de Olijfborg ten oosten van Jeruzalem. De Olijfborg zal splijten. De Heer zal verschijnen met al de zijnen. De vijanden van Jeruzalem zullen worden verslagen. En de Heer zal koning zijn over heel de aarde.

Dit woord van Zacharia heeft Israël zich goed in de oren geknoopt. Als je vandaag de Olijfborg bezoekt zul je zien dat het een enorme begraafplaats geworden is. Vrome joden geloven dat daar de opstanding der doden plaats zal vinden bij het verschijnen van de Heer. Moslims geloven daar ook in want zij laten zich begraven voor de tempelpoort. De verwachting is dat een joodse Messias niet een islamitische begraafplaats zal willen bezoeken. Op die manier probeert men zijn komen tot Jeruzalem te verhinderen. Genoeg daarover om te beseffen dat de Olijfborg niet zomaar een plaats is. Deze plaats is omgeven met verwachtingen als het gaat over het laatste der dagen.

Populus Sion

Dat geldt ook voor de dochter van Sion. De tweede zondag van Advent verwijst daarnaar. Populus Sion. Volk van Sion. Over Jeruzalem wordt in het Oude Testament vaak gesproken als een vrouw. Jonkvrouw Jeruzalem. In het verhaal van deze morgen gaat het over de dochter van Sion. Jeruzalem, net als de Olijfborg is ook Jeruzalem een plaats die je aan kunt wijzen op de kaart van het Midden Oosten. Het is een stad met een eeuwenoude geschiedenis. Van alles is daar gebeurd en ook vandaag nog speelt er van alles. Het letterlijke Jeruzalem. Hoe vaak horen we niet over haar in het nieuws. Meestal is dat geen goed nieuws. Je krijgt er pijn van in je buik. Maar tegelijkertijd verraad de naam van Jeruzalem een droom. Het woord *shalom* is erin te horen. Zou dit ooit een stad van vrede kunnen worden? Profeten hebben Israël dat in het vooruitzicht gesteld. Jeruzalem is voor hen de stad waar de strijdbijl voorgoed begraven zal worden. Die plek van verdeeldheid zal een plek van eenheid worden. In Jeruzalem zal er genezing zijn voor de volken.

Jeruzalem, dat is de stad waar Jezus naar onderweg is. In deze stad zal hij worden veroordeeld. Op een steenworp afstand van deze stad zal hij worden gekruisigd. In de nabijheid van deze stad wordt hij begraven en tegelijk is het ook de stad waar zijn opstanding wordt verkondigd. De volgelingen van Jezus zijn altijd trouw gebleven aan Jeruzalem. Jeruzalem was een uitvalsbasis voor de verkondiging van het evangelie. Vanuit Jeruzalem is het evangelie verkondigd aan de wereld. Door Jezus de volken gaan geloven in de God van Israël en Jeruzalem bleef belangrijk. Als plaats maar ook als beeld. De dochter van Sion is in Openbaringen het volk van God uit joden en heidenen. Ook heidenen krijgen deel aan de droom die verbonden is aan de naam van Jeruzalem. Sla het liedboek er maar op na. De vonk is duidelijk overgesprongen. *Sion mijn vaderland, land aan de overkant (LvdK 261). Jeruzalem mijn vaderstad, mijn moederhuis, wanneer zal ik u zien zoals ge zijt, de bruid van onze Heer (LvdK 265). Jeruzalem is als een bruid getreden voor God in wit en goud. En in haar heldere ogen staat een vrede door niemand ooit aanschouwt (LvdK 114).* En zo zou ik nog wel even door kunnen gaan. Aan de ene kant is Jeruzalem een stad op de kaart van het Midden Oosten. Aan de andere kant is het een verwijzing naar het hemelse Jeruzalem dat uit de hemel tot ons neerdaalt.

Parousie

De plaats van handeling is dus de Olijfberg. Doel van de intocht is Jeruzalem. Van alles resoneert er mee in dit verhaal. En Jezus zelf geeft voeding aan deze verwachtingen en dromen. Als ze Jeruzalem naderen geeft hij zijn leerlingen opdracht naar het dorp te gaan. Ze zullen daar een vastgebonden ezelin vinden met veulen. Maak ze los en breng ze bij mij. De schrijver van het evangelie helpt ons mochten we de boodschap nog niet begrepen hebben. Dit is geschied opdat zou worden vervuld wat is gesproken door de profeet. *Zegt tot de dochter van Sion, zie je koning komt tot je, zachtaardig, geklommen op een ezelin, op een veulen, zoon van een jukdrager. Uw koning komt tot u.*

Een heel evangelie lang heeft Jezus zijn best gedaan om niet als koning gezien te worden. De suggestie dat hij koning zou zijn hield hij verre van zich. Hij wilde misverstanden vermijden. Zijn koninkrijk is niet van deze wereld. Maar vandaag rijdt hij als een koning Jeruzalem binnen. Hij onthult wie hij is. Hij is de koning van Jeruzalem. De Heer van Israël. Het is alsof in er een sluier wordt weggetrokken. In een flits zien we iets van de heerlijkheid van deze koning. Dat hoort bij zijn komen. Dat je dan pas echt ziet wie hij is. Jezus verschijnt in dit verhaal aan ons als koning. En de leerlingen, ze weten zonder dat er iets gezegd wordt wat ze moeten doen. Ze leggen hun mantels op de ezels. Ze laten zien dat zij deze koning als koning over hun leven erkennen. En de schare, de populat Sion, zij spreiden hun mantels uit over de weg. Dat die mantels daar nogal stoffig van worden. Het doet er niet toe want deze koning moet geëerd worden. Anderen slaan takken van de bomen om de intocht van de Messias te vieren. *Hosanna voor*

de zoon van David. Gezegend hij die komt in de naam van de Heer, hosanna in den hoge.

Gezegend hij die komt in de naam van de Heer. Die regel wordt door Jezus zelf nog een keer opgepakt in Mattheus 23:39. Hij zegt daar dat de mensen hem binnenkort niet meer zullen zien. Hij zal onttrokken zijn aan onze ogen tot de tijd gekomen is waarin je opnieuw zult zeggen: *Gezegend hij die komt in de naam van de Heer.* Je kunt dit verhaal lezen als een historisch verhaal. Een verhaal ver weg op de tijdlijn. Verdrongen door talloos veel andere verhalen. Maar Jezus zelf moedigt ons aan het anders te lezen. Met dit verhaal wordt het einde der tijden ingeluid. De laatste dingen krijgen in deze geschiedenis gestalte. De intocht van Jezus in Jeruzalem is een gelijkenis van zijn komst in heerlijkheid die wij met Advent verwachten.

Uw koning

Bij wijze van toepassing wil ik nog stilstaan bij twee dingen. Het eerste wat mij raakte in dit verhaal is de boodschap die aan dochter Sion wordt verkondigd. *Zie, uw koning.* In al hun eenvoud zijn dat twee veelzeggende woorden. *Uw koning.* De koning had ook gekund. Er zijn heel veel machthebbers maar dit is de koning. Dat op zichzelf is ook al verkondiging, maar bij de koning kan je altijd nog je schouders op halen. Je hoeft geen boodschap te hebben aan de koning. De koning leeft in zijn eigen wereld en wij leven in de onze. Hij doet zijn ding en wij doen ons ding. Dat kan je niet zeggen als het gaat over uw koning. *Zeg tot de dochter van Sion, zie, uw koning komt tot u. Uw koning komt tot u.* Directer en persoonlijker kan de boodschap niet worden gebracht. Als ik het evangelie lees dan springen deze woorden eruit. De afstand van de eeuwen is in een flits overbrugt. *Uw koning komt tot u.* Hij richt zich in zijn komen nadrukkelijk op u en mij. Het gaat deze koning niet om het uitzetten van de grote lijnen. Deze koning denkt niet alleen na over het algemene beleid. Zijn volk is voor hem geen abstractie. Zijn onderdanen zijn voor hem geen abstract en nietszeggend getal. Hij doet een gooi naar ieders hart. *Uw koning komt tot u.* Het is even direct als in het kerstevangelie. Heden is voor u in de stad van David een redder geboren. Het is even direct als bij het avondmaal. *Dit is mijn lichaam dat voor u gebroken is.* Het is hem om u en mij begonnen. Hoofd voor hoofd, hart voor hart. *Uw koning komt tot u.*

Liturgie

Wat doet deze verkondiging aan u? Wordt ik hierdoor geraakt? Zou het jou moed kunnen geven? Troost? Verwachting? Hoe zouden wij hem kunnen ontvangen in ons midden? Is er een manier om hem welkom te heten in ons bestaan? Hoe verwelkomen wij hem in onze wereld? In het verhaal weten de mensen precies wat ze moeten doen. Niemand hoeft het ze te vertellen. Ze spreiden hun mantels uit over de weg. Die mantels zijn een teken van dienstbaarheid. Anderen slaan takken van de bomen om deze koning te laten rijden over een tapijt van bladeren. En bij dat alles hebben ze gezongen met luide stem. *Gezegend hij die komt in de*

naam van de Heer. Dat zingen is niet bijkomstig. Het is de manier om deze koning welkom te heten. *Heel Sion strooit haar palmen als vaandels voor uw voet. En ik stem in met psalmen waarmee ik u begroet. Zo zal ik u ontvangen: mijn lofzang is de twijg, mijn zangen zijn het vaandel dat zich in eerbied neigt (LB 441).* Ons lied is de rode loper die wij uitrollen om de Heer welkom te heten in ons leven. Eigenlijk is de hele liturgie dat. In onze gebeden smeken wij om zijn komst in ons midden. Als de schriften worden geopend dan houdt zijn woord intocht bij ons. Eigenlijk is het iedere zondag Advent. Eigenlijk gaat het iedere zondag over zijn komen. Onze kerk heet niet voor niets Adventkerk. Wij zijn dat niet alleen in die vier laatste zondagen van het kerkelijk jaar. We zijn het hele jaar door Adventkerk, een gemeente die zijn komen tot ons verwacht. In woord en doop en avondmaal houdt hij bij ons zijn hof.

Ik geef gelijk toe, heel imponerend is het niet, dit komen van de Heer over de loper van de liturgie. Het woord waarmee hij intocht houdt, het heeft wel iets van de ezel. Het is weinig indrukwekkend, dit lastdier. Wij zouden misschien liever een koning willen hebben gezeten te paard. Iets minder kwetsbaar in zijn komen tot ons. Als het erop aan komt vinden wij het maar moeilijk te geloven in de kracht van deze zachtmoedigheid. Wij denken dat je geld nodig hebt om van deze wereld een betere plek te maken. Wij verwachten alles van wetenschappelijk kennis en innovatie. Desnoods zetten we militaire macht in om onze doelen te verwezenlijken in de wereld. Totaal anders gaat deze koning te werk. Zie, uw koning komt tot u, rijdend op een ezel. Hij bedient zich van het woord, van de doop en van het avondmaal. Zo komt tot ons. En wij, wij verwelkomen hem door te bidden, door te zingen, door te luisteren en te doen wat hij vraagt. *Bij de intocht van uw woord is ons hart een open poort.* Het is allemaal een oefening voor zijn komst in heerlijkheid. Wat we hier en nu horen en doen zal ons helpen te weten wat we zullen doen als hij verschijnt.

Tenslotte

In deze dagen van Advent lezen over dit komen van de koning tot zijn volk. Wij worden uit ons eigen bestaan getild en geplaatst midden in deze heilige geschiedenis. Wij worden deelgenoot van wat gebeurd is. Ons heden wordt erdoor verhelderd. En onze toekomst wordt aan ons onthuld. En heeft het niet iets aanstekelijks dit verhaal? Het is doodzonde dat we niet meer kunnen zingen deze dagen want hoeveel moois is hier niet over geschreven. Ik sluit af met een lied waar de vreugde tastbaar in aanwezig is. *Verheug u gij dochter van Sion, en jonkvrouw Jeruzalem, juich. Uw koning rijdt binnen, het rijk gaat beginnen, de zalige tijden, hij komt u bevrijden. Rechtvaardig, zachtmoedig, de aarde zal spoedig een bloeiende tuin zijn van vrede en recht, de Heer heeft het heden gezegd (LB 550).*

Amen